

«прочитати» по «рухливим картинкам»; треба спрямовувати її на створення свого *унікального образу*, від якого дитина отримує задоволення, завдяки якому відчуває успіх і радість гармонії. Таким чином, видатний педагог приділяє важливу увагу не лише досягненню дитиною високого результату у танцювальному мистецтві, але й переймається закріпленням у свідомості кожної особистості позитивного значення процесу безпосереднього творення, процесу пошуків, художнього відбору, естетичного оцінювання, художньо-естетичної самореалізації.

Таким чином, *модель методики* Гізели Петерс-Розе можна уявити у вигляді піраміди: основу складає знання, прийняття та доречне використання природної мотивації дитини до руху; перша грань – тонке відчуття психології творчої поведінки дитини; друга – технічна база танцю (у яку форму вона модифікується далі – до балету, модерну, джазу, фольклору – питання не принципове); третя грань уявляє собою культивування комплексного сприйняття мистецтва, узгодження виражальних засобів різних його видів для створення єдиного, цілісного і унікального художнього образу в танці-імпровізації.

Важливість вивчення досвіду практичної роботи школи танцю Гізели Петерс-Розе обумовлюється прагненням досягти однієї мети в галузі мистецької освіти, зокрема, хореографічна освіта через танець повинна стати не лише елементом культурного або художнього виховання, але повинна й допомогти повернути сучасній людині у складному світі зберегти глибину й цілісність своєї естетичної свідомості, підкріплюючи її розумінням та творчим спрямуванням «сигналів» керованого тіла.

Перспективами науково-методичних розвідок у даному напрямі, на нашу думку, також можуть стати: вивчення авторських методик педагогів-хореографів з світовим ім'ям та досвіду вітчизняних шкіл танцю, розробка поетапних методик музично-хореографічного навчання для дітей різного віку, дослідження основ синтезу мистецтв в творчій діяльності видатних танцювальних колективів сучасності.

Література

1. **Гизела Петерс-Розе.** *Образование детей через танец и творческое движение. Педагогика танца – для ознакомления и применения [Текст] / Петерс-Розе Гизела // Международная научно-практическая конференция «Образование и танец». - Санкт-Петербург, 15-17 декабря 2000 // <http://home.comset.net/visit/exercise/conference.html>*
2. **Ильин Е.П.** *Эмоции и чувства [Текст] / Е.П. Ильин.–СПб:Питер,2001.–752с.*
3. **Каган М.С.** *Морфология искусства. Историко-теоретическое исследование внутреннего строения мира искусств [Текст] / М.С. Каган.–Л.:Музыка,1972.– С.42*
4. **Петрушин В.И.** *Музыкальная психология [Текст] / В.И. Петрушин.- М.: ВЛАДОС, 1997. – 378с.*
5. **Проколин Ю.С.** *О развитии музыкальных способностей в раннем возрасте [Текст] / Ю.С. Проколин //Культура и искусство за рубежом. Серия «Музыка».- М.,1988. - Вып.2. - С.12-15.*

УДК 371.134:785

Л. О. Куненко

ЗНАЧЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ПАРАЛЕЛЕЙ “СХІД–ЗАХІД” В УМОВАХ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-МУЗИКАНТІВ УКРАЇНИ І КИТАЮ

В статті розкривається значення культурних паралелей “восток-запад”, которые в последнее время актуализировались в условиях совместного обучения студентов Украины и Китая, рассматриваются возможности обогащения певческих традиций национальных школ.

Ключевые слова: культурные параллели, “восток-запад”, певческие традиции Украины и Китая.

The paper reveals the importance of cultural parallels "east-west", which recently was highlighted in terms of joint training of students in Ukraine and China are considered the possibility of enriching singing traditions of national schools.

Keywords: *cultural parallels, "east-west" and singing traditions of Ukraine and China.*

“Місія нашого часу полягає якраз у тому, щоб спрямувати культуру, розум, мистецтво, етику на служіння життю”.

Хосе Ортега-і-Гасет

Нові вимоги до життя в третьому тисячолітті обумовили появу нових світових тенденцій, спрямованих на встановлення більш прогресивного життя. Вони ґрунтуються на винайденні цікавих форм інтернаціоналізації, глобалізації та самоіндетифікації. Безумовно, в першу чергу, це стосується освіти, яка визначена в сучасній директивних освітніх документах як “стратегічна основа розвитку особистості, суспільства, нації і держави, запорука майбутнього, найбільш масштабна і людиноємна сфера суспільства, його політичної, суспільно-економічної, культурної й наукової організації” [4].

Особливого значення для набуття високого рівня освіченості має вплив отриманих нею знань і навичок на різнобічний розвиток особистості, що забезпечують можливість їх використовувати впродовж життя. Освіченість, тобто якість знань, виступає соціальним захистом людини демократичного суспільства проти негативних впливів засобів масової інформації і політичних течій, які спрямовані на нівелювання значення освіти для розвитку особистості та отримання її соціального статусу.

Посилаючись на В. Огнев’юка, І. Зязюн наголошує на тому, що “освіта є складним соціокультурним феноменом”, який “зумовлює необхідність звернення педагогіки до витоків освіти – прийняття її як феномену і частини культури, як культурно відповідної системи, культурно відповідного середовища культуротрансляючого процесу, що відображають передусім такі фундаментальні властивості культури, як єдність у багатогранності, культури як універсаму, культури як цілісності ...Розрізнений світ набуває єдності в культурі. У наші дні людство як ніколи до цього відчуває потребу взаємного розуміння і спілкування, інтерес до самотності народів, прагнення до збереження унікального наукового середовища і культурного набуtku” [2,6,9]. Він зазначає, що “...культура внутрішньо суперечлива і тому досить складна для дослідження. Водночас учені намагаються розмірковувати про шляхи і долі розвитку культур і цивілізацій, про механізми їх історичної спадковості і трансляції, про єдність і різноманітність культур народів світу.

Зазначимо, що майже всі науковці, розкриваючи сутність понять “культура” і “освіта”, вказують на їх взаємозалежність і взаємопов’язаність, оскільки згідно законів соціально-історичного руху ці два феномена розвиваються паралельно, хоча існують певні невідповідності їх розвитку сучасним соціокультурним вимогам міжнародного рівня [3,8].

Сутність удосконалення всієї загальноосвітньої системи полягає в тому, що вона спрямована на озброєння кожної молодої людини сукупністю знань, забезпечення розвитку її здібностей, усвідомлення того, що людина, за визначенням В. Іванова, не просто є елементом “картини світу”, яке малюється світосприйманням, а утворює її змістовий світ й виробляє уявлення про існуюче як передумову і базис особистого буття [3,4]. У такому випадку людина виступає цілісним біо-соціальним утворенням в системі історичних надбань певної культури.

Загальне поняття «культура» має широкий діапазон визначення, який вміщує сукупність культурно-прогресивних надбань соціально-творчої діяльності людства на протязі всього історичного розвитку в різних сферах буття і свідомості; культура спрямована на творче перетворення усіх історичних надбань у “внутрішнє багатство особистості, на всіляке виявлення й розвиток сутнісних сил людини [5.225]”.

На початку ХХ століття «найбільш обговорюваною» була концепція європейської культури О. Шпенглера. Філософ наголошував, що в основі кожної культури лежать античні ідеї гармонії, цілісності, краси, якості, так званий “аполлонівський дух”. Головні

концептуальні положення О. Шпенглера полягають в наступному: “усі без виключення прояви певної культури містять в своїй основі будь-який “профеномен”, тобто перше формоутворення; якщо відкрити цей “профеномен”, то він постає так званою “відмичкою” для поглибленого розуміння будь-яких явищ певної досліджуваної культури, утворення своєрідного універсуму буття [5.198, 199].

Сучасний ракурс визначення культури стосується її розуміння “як синоніму локальної цивілізації”, що має географічні межі, уособлює характерні ознаки певної етнічної спільності (зокрема давньокитайської і проукраїнської), менталітет, традиції, мову, філософію мислення і світосприймання, вірування, різні види мистецтва тощо.

Узагальнюючи різноплановість визначень поняття «культура» відзначимо, що культура – це історично визначений ступінь розвитку суспільства і людей, який виражається в результатах їх духовної і матеріальної діяльності, зростанні життєвих сил і творчого потенціалу особистості, а також уособлює в собі певні знання, моральні принципи, соціальні правила, різножанровість видів мистецтва, багатокольоровість звичаїв, засвоєних на протязі багатовікової історії. Її головною особливістю є духовність, адже кожна культура складається з величезної кількості особистостей, тому в якості кінцевого результату освітньо-виховної системи набуває стратегічного значення для підготовленості молодого покоління до цивілізованої життєдіяльності.

Так, завдяки збагаченню міжкультурних зв'язків між Україною і Китаєм представники китайської молоді приїхали до Національного педагогічного університету імені М.П Драгоманова з метою опанувати фахову підготовку учителів музики. З метою збагачення музично-освітніх галузей духовної культури Китаю та спираючись на попередніх китайських дослідників в напрямку відкриття нових граней та обміну традиційними методами виконавства (Ван Лей, Ван Шаньху, Вей Лімін, Ву Гуо Линг, Лю Лан, Лю Цюлін, Ма Цзюнь, Пан НаЦзінь Нань, Цой Сяо Юй, Чен Дін, Чжан Гуй, Чжан Жун, Чжан Яньфен, Чжоу Сяоянь та ін.) майбутні вчителі музики зацікавились удосконаленням своєї вокальної підготовки на основі всесвітньо відомих та відшліфованих століттями багатовікових українських співочих традицій.

Вони починають розуміти, що “українська художня культура – це велич давніх культових споруд і духовна енергетика іконопису, неповторність пісенної лірики і високий стиль хорового багатоголосся, героїка думного епосу й чудо вертепної дії, поетична мудрість кіно та козацький гумор анімаційних шедеврів. Це унікальне явище в яскравій палітрі мистецьких видів, жанрів і форм втілює ментальні риси українського народу: емоційність, ліричність, героїзм, життєвий оптимізм, гумор, естетичне світосприймання.

Як відомо, Україна з давніх часів славиться своїми піснями, що відрізняються винятковою виразністю та красою наспівів. Пісня народжується самим життям і в художній формі відбиває всі його соціально-духовні сторони. Саме з цим культурним явищем прагнуть ознайомитись китайські студенти в умовах міжкультурного навчання. В свою чергу українські студенти мають можливість ознайомитись з китайськими пісенними традиціями, особливостями традиційної і сучасної вокальних шкіл, пріоритетними напрямками даного виду виконавства. В багатьох університетах Китаю створені Інститути Конфуція, в яких за допомогою розширених програм українські студенти-музиканти можуть ознайомитися з культурною спадщиною цієї країни.

У цьому зв'язку *міжкультурне навчання* ми розуміємо як «полікультурну інституцію», яка забезпечує плюралістичність освітнього простору. В ньому студенти природно включаються в навчально-комунікативні взаємовідносини з метою опанування запропонованих інтеграційних навчальних програм, курсів, а також на побутовому рівні мають можливість встановлювати толерантні взаємовідносини з представниками іншого етносу, враховувати їх етичні норми поведінки, це допомагає продуктивному ознайомленню з національними традиціями і культурними цінностями країни, в якій вони навчаються. *Лейтмотивом* у міжкультурному навчанні виступає знаходження нового рівня синтетичних взаємовідносин представників різних етносів на основі культурно-кооперативних принципів

навчальної і побутової комунікації, за допомогою яких формується стріжневий напрям педагогічної професійної комунікації.

Мистецтво як акумулятор художніх діяльностей разом з філософією утворюють своєрідне “дзеркало культури” тієї чи іншої цивілізації або певної епохи, яке відбиває в своїх творах різні події, яскраві образи, світоглядні, морально-етичні особливості життя й мислення народу, до яких представники кожного етносу мають відноситися з повагою [1,25]. Такі взаємозв'язки стають особливо важливими і плідними, тому що кінець ХХ століття відзначився певним зламом у розвитку суспільства. Він вплинув на суспільне середовище і на ті громадські організації, в яких формуються світоглядні позиції лідерів просвітництва, покликаним яких є формування у молодого покоління гуманістичних уявлень, освіти, що ґрунтуються на світових міжнародних цінностях.

Музика як феномен сучасної культури та її інтегральна складова значно зменшила коло свого використання й споживання. Особливого занепокоєння викликає сучасний стан відношення до музики не як до освітньої галузі та домінуючої сфери мистецтва в загальноосвітній школі, а як до засобу проведення культурних свят-заходів. Уроки музики підміняються іншими новими предметами, зменшується кількість годин на музичну освіту. Зовсім зникла масовість музичного виховання, залучення учнів до участі в хоровому гуртку як засобу найбільш ефективного й поширеного естетичного виховання шкільної молоді, не проводяться шкільні олімпіади тощо. Тому екстраполяція оновленого змісту музичної освіти і форм проведення уроків музики в шкільній практиці на засадах міжкультурного обміну значно збагатить знання учнів і відкриє віконце в світову художню культуру.

Отже, засвоєння студентами культурної спадщини інших народів сприятиме перетворенню багатств людської історії у внутрішнє (духовне) багатство особистості, на всіляке виявлення й розвиток її сутнісних сил. Особливо це стосується вчителів музичного мистецтва, завдяки яким створюється міст творчої співпраці двох стародавніх культур – України і Китаю.

Література

1. **Диденко В.Д.** *Искусство и философия / Валерий Дмитриевич Диденко – М.: Знание. 1986. – 64с.*
2. **Зязюн І.А.** *Інтеграційна функція культурної парадигми / І.А. Зязюн // Професійно-художня освіта України : зб. наук. праць [редкол.: І.А. Зязюн (голова) та ін.]. – Київ; Черкаси : Видавництво “Черкаський ЦНТЕІ”, 2008. – Вип. V. – С. 3-13.*
3. **Іванов В.П.** *Человеческая деятельность, познание, искусство / Вадим Петрович Иванов. – К. : Наукова думка, 1977. – 251 с.*
4. *Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті // Газета “Освіта”, 2001. – № 38-39. – С. 3-4.*
5. *Філософський енциклопедичний словник [голова редколегії В. І. Шинкарук]. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.*

УДК 780.7+370.711+786.2

Лу Чен

МУЗЫКАЛЬНАЯ АРТИКУЛЯЦИЯ В ХУДОЖЕСТВЕННОМ КОНТЕКСТЕ ФОРТЕПИАННОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬСКОЙ ПОДГОТОВКИ

В статье рассмотрен феномен артикуляции как средства художественной выразительности музыкального языка, её соотношения с понятием «итрих». Определена стратегия на художественно-творческий потенциал артикуляции в исполнительской подготовке студентов-пианистов.

Ключевые слова: артикуляция, интонация, итрих, художественные средства выразительности, язык музыки, исполнительская подготовка.